

Pienperheyhdistys ry

KUULEMISTILAISUUS PERHEVAPAISTA 22.10.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö

Yli 20 % lapsiperheistä on yhden vanhemman perheitä. Noin 3500 vanhemmasta tulee etävanhempi (ja yhtä monesta yhden vanhemman perheen vanhempi) kahden vuoden sisällä lapsen syntymästä. Noin 4000 lasta (9 %) syntyy yhden vanhemman perheeseen. Yksinhuoltajista noin 16,3 % on työttöminä, kun kaikkien vanhempien työttömyysaste on vain puolet tästä. Tällä hetkellä vain noin puolella alle kouluikäisten lasten yksinhuoltajaaideista on työpaikka. Joka kymmenes työtön on yksinhuoltaja – näissä perheissä asuu lähes 30 000 lasta. Samalla kun työttömyys on kasvanut, myös yksinhuoltajaperheiden köyhyys on kaksinkertaistunut.

Pätkätyön, osa-aikatyön ja vuorotyön yhteensovittaminen pieniin lapsiin on hankalaa. Siirtyminen perhevapaalta takaisin työelämään varsinkin yhden vanhemman perheissä tarvitsee tuekseen joustavuutta perhevapaiden ja työn yhteen sovittamisessa ja joustavia lastenhoitopalveluja. Tämän kaltaisissa tilanteissa työelämän vaatimukset ovat suoraan pois lapsen hyvinvoinnista.

Perhevapaajärjestelmää uudistettaessa on yhden vanhemman perheiden näkökulmasta otettava huomioon kaksi seikkaa:

1) Yhden vanhemman perheen lapsella oltava sama oikeus kotihoitoon kuin kahden vanhemman perheessä

Lapsen näkökulmasta on tärkeää, että hän saa olla kotona vanhempien valinnan ja elämäntilanteen mukaan yli vuoden ikäiseksi. Etävanhemmalla, etävanhemman puolisollla tai muilla lapsen elämässä olevilla läheisillä aikuisilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vanhempainvapaata. Lapsen etu on myös joustavuus työn ja perhevapaiden käytön välillä. Perhevapaita voisi joskus käyttää joku muu kuin lapsen vanhempi, esimerkiksi lapsen isovanhempi tai muu läheinen henkilö. Perhevapaista tulee olla vanhempien yhteinen sopimus silloin kun vanhemmat asuvat eri osoitteissa.

2) Vanhemman työssäkäyntimahdollisuuden turvaaminen

Köyhyysriski pienenee, kun vanhempainvapaakausi pitenee ja hoitovapaakausi lyhenee. Joustavat lastenhoitopalvelut mahdollistavat vanhemman työssä käymisen myös silloin kun perheen tilanteeseen parhaiten sopisi vaihteittainen työelämään siirtyminen vanhempainvapaalta. Tämän mahdollistaisi perhevapaiden, hoitovapaan ja työssäkäynnin yhdistäminen sekä joustavasti ja muuttuviin elämäntilanteisiin mukautuvat lastenhoitopalvelut. Jos vanhempainvapaata voisi käyttää osittaisina tai yksittäisinä päivinä, vanhemmat voisivat tehdä tilapäisesti osa-aikatyötä ja olla osa-aikaisella vanhempainvapaalla ansiosidonnaisen päivärahan avulla. Tämä parantaisi osa-aikatyön ja osa-aikavapaan yhdistämisen taloudellisia mahdollisuuksia nykyiseen joustavaan hoitorahaan verrattuna. Perheen, opiskelun ja työelämän sujuva yhdistäminen koskee perhevapaiden kannalta

mahdollisuutta käyttää vapaita useammassa jaksossa, pitää vapaata osa-aikaisena ja mahdollisuutta siirtää tarvittaessa vapaata myöhempään ajankohtaan.

Yhden vanhemman perheiden näkökulmasta monien tahojen ehdottama 6+6+6 perhevapaamalli on kannatettava, erityisesti siinä muodossa, että yhden vanhemman perheen vanhemmalla olisi oikeus käyttää 18 kk vanhempainvapaata, tai vanhempainvapaata voisi joustavasti käyttää lapsen toinen vanhempi, etävanhemman puoliso tai muu läheinen aikuinen. Päivähoidon ja työelämän joustavuus on sidottava joustavaan vanhempainvapaiden käyttöön. Köyhyysriskin pienentäminen yhden vanhemman perheissä on avainasia perhevapaaudistuksessa, tämä edellyttää mahdollisuutta siirtyä työelämään tai täydennysopintojen pariin vaiheittain.

Helsingissä 22.10.2019

Kaisli Syrjänen

Kansalaistoiminnan koordinaattori

Pienperheyhdistys ry

p. 09 72068123